

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. Electoribus Capitularibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

Verum, quia nomine Vox magis propriè Activa, quàm Passiva denotatur, ejus privationem, simpliciter & absolute proposita, in dubio ad Activam non male restringunt Garcias & Barbosa l. cit. eosque secutus Engel ad hanc Rubr. n. 2. cum; quòd ea vocis privatio pœnalis & odiosa; ac proinde in dubio restringenda sit ad propriū vocis significatum; ut, cum à Jure vel homine imposita est privatio Vocis in Capitulo, Activa solum adempta intelligatur, arg. Reg. Odia 15. & Reg. In pœnis 49. in 6. tum verò; quòd indefinitæ locutionis æquipollentiæ cum universali in odiosis & pœnibus locum esse, negent in contrarium allegati Tuschus n. 28. & Menoch. n. 155.

ARTICULUS II.

De Electoribus Capitularibus.

SUMMARIUM.

13. Electio pralatorum pro temporum varietate variis.
14. Decretalium Jure Capitulis competit.
15. Jusque in Germania stabilita est per Concordata.
16. Suffragium in illa non habent I. Impuberes,
17. Et sacro Ordine non initiati,
18. Tempore celebrandæ electionis:
19. Quò lapsò, si illo omnes careant, devolutio fit ad superiorem.
20. Suffragium habent sacro Ordine ante legitimam ætatem,
21. Etiam illegitimè, sed bona fide initiati.
22. II. Non eligunt absentes sine justa causa:

23. Ex justa absentes constituunt procuratores.
24. III. Suspensi:
25. IV. Hæretici & alii excommunicati:
26. V. Personaliter interdicti:
27. VI. Irregulares ex Celebratione in loco interdicto:
28. VII. Qui scienter elegerunt indignum,
29. Etiam ad pralaturam Episcopali inferiorem:
30. Nisi à ceteris admittantur:
31. VIII. Qui eligendi formam Jure statutam non servarunt,
32. Pro una tantum vice suffragio carent.
33. IX. Qui non elegerunt intra terminum illò præfixum.
34. X. Pralatos Regulares non eligunt Novitii:
35. XI. Conversi laici & similes:
36. XII. Proprietarii, transeuntes ad non-Mendicantes,
37. Et alii, voce privati Jure speciali.
38. Voce carens ex delicto invalidè eligit post,
39. Non ante sententiam:
40. Præsertim si illà privatus non sit ipso Jure.

Pralatos eligendi potestas non semper penes eosdem fuit; in primitiva enim Ecclesia Apostoli pleriq; à Christo accepta potestate, successores sibi constituerunt, can. fin. dist. 68. Ipsi sublati, Ecclesiæ Pastorum sive Episcoporum creatio & Episcopatum collatio fuit penes Romanos Pontifices, can. Omnes 1 dist. 22. à quibus cum tempore illos eligendi jus tacitè, vel expressè diversis personis: & aliquando quidem Clero & populo simul permisum fuit, can. fin. §. Sed nec dist. 5. can. Gg 3 Episcopos

Episcopos 13. can. Letis 26. can. Nasse 27. dist. 63. cit. Postmodum, sedis Apostolicæ indulgentiâ & speciali Privilegiô, Episcopos & ipsum etiam Romanum Pontificem nominandi potestatem Imp. aliisque supremis Principibus concessam, disertè habetur can. Adrianus 22. can. In Synodo 23. dist. cit. quorum tamen textus, ex fabulosis quorundam commentis in Decretum incautiùs à Gratiano relatos, & meritò suspectos, existimat Azor p. 2. Instit. lib. 4. cap. 2. q. 3. §. Certè mibi.

Utrunque autem istud se habeat, posterioribus temporibus propter gravia incommoda & Ecclesiarum damna, Episcopos aliòsque Prælatos eligendi postulandique potestas Conciliorum Laodicensis & Sardicensis decretis à laicis ad Ecclesiasticas personas est revocata, can. Non est permitendum 6. dist. cit. & c. Osus 2. hinc: & postquam aliquandiu penes clericos & Religiosos universos fuit, can. Obeuntibus 33. dist. cit. Capitulis, tam Secularium quam Regularium Ecclesiarium, est concessa, c. 1. c. Cum terra 14. Sc. Capitulis, inquam, sive clericis & religiosis, cum ejusmodi Ecclesiæ prælato constituentibus unum corpus seu Collegium, c. Novit 4. De his que à prælat. ut Lib. 3. tit. 11. à num. 2. dicitur. Quibus maximi momenti ac præjudicii negotium committendi ratio justa fuit; quòd, cum regimen & gubernatio Ecclesiæ vel monasterii, istiusque rerum administratio tuitiòque pertineat ad prælatum, can. Nullam 18. q. 2. c. Edocteri 21. de Rescript. & c. Fraternalitatem 2. de Donat. qui cum canonicorum Collegio vel Regularium Conventu seu congregatione constituit unum corpus: cujus prælatus caput, illi verò membra sunt, c. Novit. cit. æquitati & humanitati consentaneum esse visum sit; ut prælatus ab ipso clericorum collegio & conventu Re-

gularium eligeretur, cum; quòd Ecclesiæ vel monasterii sui necessitates & utilitates, uti & qualitates ac merita personarum, quarum curæ & administrationi committi possit, ipsi melius quam alii perspectas habeant, arg. c. Quotiens 5. de Test. & attest. tum verò; quòd prælatus, quem ipsum Collegium vel Conventus concordibus studiis sibi elegit, majore amore ac fiducia suscipiatur, eique labria præcipienti promptius pareatur, Vivianus in c. 1. cit. ubi Gonzalez n. 6. & Acan. Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 1. n. 1.

Ab hoc tamen etiam Jure cum tempore recessum est, propter lites ac discordias: quibus in dies magis magisque invalescentibus, cum electiones prælatorum sæpe non sine Ecclesiarum damno & scandalo fidelium perturbarentur ac protraherentur, Patriarchas, Primates, Archiepiscopos & Episcopos eligendi jus à Metropolitanis & Cathedralibus Capitulis avocatum, & dignitates illæ provisioni Apostolicæ reservatæ sunt, Extravag. Ad Regimen 13. inter com. de Præb. & dignit. & Cancell. Apostol. Reg. 2. exceptis tamen Hispaniæ, Galliæ, Poloniæ, Lusitaniæ & Sicilia Regnis: in quibus Episcopos nominandi vel præsentandi jus, privilegio sedis Apostolicæ, Regibus est permitillum, teste eodem Azor cap. 2. q. 3. cit. & Barbosa de Offic. & Potest. Episc. lib. 5. tit. 1. cap. 3. num. 27. excepta etiam Germaniæ nostrâ, in qua sola Archi- & Episcopos eligendi postulandique jus & vetus Consuetudo retenta & confirmata est per Concordata, inter Nicolaum Papam V. ex una & Fridericum III. Imp. & Germaniæ Ordinarios ex altera parte, inita & Romæ 14. Calend. Aprilis 1448. publicata. Et si verò novissimò hoc Germaniæ nostræ & antiquò etiam Decretalium Jure, eligendi jus penes Capitula sit, non tamen

tamen semper est penes omnes Ecclesiæ canonicos.

16. Et primò quidem ex istis jus suffragii in electione non habet impuberes, hoc est, minores quatuordecim annis; cum careant maturitate iudicii ad tanti momenti actum sufficiente, *c. Ex eo 32. pr. in 6.* & multò magis furiosi & amentes, quamdiu furor & amentia durat, *Glossa in c. cit. V. Discretione.* Eiusmodi autem mentis alienatione cessante, sive lucidi intervalli tempore, sicut ad Capitulares actus alios, sic etiam ad suffragium in electione ferendum admittuntur, *Tholosan. de Elect. cap. 8. n. 2. & Pirthing ad hanc Rubr. num. 26. in fine.*

17. Imò de Jure recentiore jus suffragii non habent quicumque, tam Regulares quàm Seculares, in sacris sive majoribus Ordinibus, saltem Subdiaconatus, nondum constituti; uti & ii, qui dignitates, personatus, officia vel præbendas, certum Ordinem annexum habentes, pacificè obtinent, si iustò impedimentò cessante ad eiusmodi Ordinem intra annum non fuerint promoti, *Clement. 2. De acat. & qualit. & S. Synodi Trident. sess. 22. cap. 4. de Reformat.* Necessarium tamen non est, ut quis toto vacationis: sed sufficit, si electionis celebrandæ tempore in sacro Ordine sit constitutus; ut adèd, sicut post vacationem jam inductam adeptus possessionem Canonatus, sic etiam post eam sacro Ordine initiatus ad suffragium in electione ferendum sit admittendus, *Glossa in Clement. cit. V. Constitutus ubi Panormit. num. 9. & Baisius de Elect. p. 1. cap. 17. n. 3.* licet, donec eiusmodi Ordinem consecutus sit, aliquem expectare intra juris terminum cæteri Canonici non teneantur; quia vis capitularis tota residet penes canonicos habiles: qui propterea intra terminum Juris celebrandæ electioni diem sibi opportunum præ-

18. figere, ad eamque procedere liberè possunt, *citr. Glossa & Panormit. num. 9. in fine.*

19. Dubium est de casu, quòd, Prælatu-
rà per Episcopi, Abbatis, &c. obitum aut aliter vacante, nullus canonicus vel monachus in sacris constitutus reperitur. Quò perinde, ut, si electioni celebrandæ à jure indultum tempus lapsum jam esset, prælati nominationem superiori competere, videri potest; quòd talis Ecclesiæ vel monasterii non vacantis Prælati sine eiusmodi canonicis vel monachis negotia omnia solus expediat, *arg. c. Unici Ne sede vac. in 6.* Sed, ut hoc ita sit; quòd Ecclesiæ vel monasterii, canonicum vel monachum in sacris constitutum non habentis, potestas tota penes Prælatum resideat: alia tamen ratio est superioris; cum enim Ecclesiæ vel monasterio vacanti de prælati providendi potestas superiori solum competat jure devolutionis, ipsi terminus Juris, sive istò ad electionem celebrandam indulti temporis lapsus, eoque facta devolutio expectanda, & de Prælati Ecclesiæ vel monasterio providendum à superiore tum demum erit, si ad suffragium in Capitulo ferendum Jure requisitus Ordo non receptus, & electio intra trimestre vel semestre non fuerit celebrata, *Glossa V. cit. Panormit. in Clement. cit. n. 10.*

20. Dubium secundò est, an suffragium in electione competat canonico, per viam Apostolicæ dispensationis sacro Ordine initiato ante legitimam ætatem. Ratio dubitandi est; quòd *Clementina cit.* in canonico Capitulari sacrum Ordinem exposcens, in consequentiam etiam ad hunc Ordinem requisitam ætatem exposcat; atque idcirco hac deficiente canonicus suffragii jure careat, quantumvis sacro Ordine per viam dispensationis sit initiatus; cum dispensatio, tanquam Juris relaxatio

laxatio & odiosa, strictam exigat interpretationem, c. 1. §. *Ille vero, de Filiis presbyr. in 6.* & ab Ordine sacro ad vocem, sive jus suffragii in Capitulo, cujus non meminit, non porrigatur.

Verum; quia dispensatio interpretationis ita stricta non est, ut à principali ad accessoria, connexa & ab illo dependentia extensionem non patiat, arg. *Reg. Accessorium 42. in 6.* & canonico, ætatem ad sacrum Ordinem Jure præscriptam non habenti, ætatis defectus vocem non adimit ratione sui, sed solummodo ratione sacri Ordinis, ad quem ea requiritur: in canonico ad Ordinem hunc per dispensationis viam admissio nihil desideratur, quò minus ad vocem in Capitulo & ad electionis suffragium admittatur; cum remotò per dispensationis viam defectu principali Ordinis sacri, in consequentiam Ordini huic accessoriæ ejusque solius ratione requisitæ ætatis defectus remotus, & canonicus ad vocem in electione, aliòsque actus capitulares habilitatus intelligatur, ut cum Felino in c. *Postulasti 27. de Rescript. n. 1. 1.* & Covarruvia p. 2. de *Sponsal. cap. 8. §. 10. n. 8.* docent Suarez Tom. 4. de *Relig. lib. 2. cap. 4. num. 7.* Sanchez *Lib. 8. de Matrim. disp. 1. n. 23.* Ascan. Tamburin. Tom. 1. de *Jure Abbat disp. 5. §. 8. n. 10.* & Barbosa de *Canon. & dignit. cap. 37. num. 9.* Unde

21. Dubium tertium oritur de canonico, ad sacrum Ordinem ante legitimam ætatem illegitimè promotò; nam & huic in electione vox adstruenda videtur; quòd, cum non labore defectu sacri Ordinis ad hanc requisitæ ætatis defectus ei non obstat, hòc ipsò; quòd certa ætas in canonico non tam ad vocem in Capitulo, quam ad Ordinem sacrum recipiendum desideretur. Sed hac in re opus est distinctione; vel enim Ordinem illum ca-

nonicus bonà, vel malà fide suscepit? Si prius, & in ætate legitima se constitutum per errorem existimavit, in electione vox ei deneganda non est; quòd sit constitutus in Ordine sacro, ad vocem in Capitulo obtinendam requisitò, *Clement. cit.* & quò vox ei adempta sit, aliud Jus non extet. Si posterius & sacro Ordine initiatus est mala fide, ne ex iniquitate sua commodum reportet, contra Regulam, c. *Sedes 15. de Rescript. & c. Ex literis 2. §. fin. de Dolo;* sed, ut in eo, in quo deliquit, puniatur, c. *Literas 13. de Temp. Ordinat.* in temeritatis poenam Capitulari voce privari meretur; imò istà ipsò Jure privatus est ratione suspensionis, hujusmodi temerariæ Ordinis sacri receptioni impositæ, *Constitut. Pii II.* quæ incipit *Cum ex sacrorum edita 5. Calend. Decemb. 1461.* Ita *citt.* Suarez n. 7. & Tamburin. n. 10. De quo tamen non immeritò quis ambigat cum Panormitanis *Clement. cit. n. 8. in fine;* quòd *citt.* Constitutione Piana lata suspensionis censura afficere videatur solum Ordinem sacrum temere susceptum; cujus solius usum adimendo suspensione vocem in Capitulo, quòd Ordinis actus non sit, non adimi, n. 24. statuetur.

Secundò, suffragium in prælati electione non habet canonicus Capitularis absens à loco electionis & , quò minus præsens & electioni interesse possit, infirmitate aliòve, arbitrio boni viri, jullo impedimentò non detentus, c. *Quia propter 42. §. Illud autem junctà Glossa 17. Venire;* cum talis suffragium ferre non queat per literas; quia hoc etiam legitimè impeditis non permittitur, c. *Si quis jussu 46. §. Absens in 6.* cum, ut §. *lib. dicitur, vota non ante, sed in ipso sermone secretè & sigillatim cantumòdo exprimenda sint,* ex Constitutione Innocentii III, in Concilio Lateranensi edita & c.

Quia propter cit. relatâ, In electionibus tamen prælatorum Regularium, in quibus forma scrutini exacte non servatur, & schedulæ obsignatæ conjiciuntur in urnam, nihil obstat, quò minus ab infirmo aut aliâ legitime absente suffragium scriptum ad Capitulum mittatur, Laiman in §. Absens cit. n. 3. Neque etiam ita absens suffragium ferre poterit per procuratorem; cum ad id constitutum ex aliis Capitularibus admittere nemo teneatur, Panormit. in §. Illud autem cit. n. 1. & Sylvester V. Electio q. 3. n. 4.

23. Dixi autem, impedimentò non detentus; quia absens in loco, è quo ad electionem vocari de Jure debet &, quò minus compareat, infirmitate aliâve causa legitime impeditus procuratorem ad eligendum suo nomine constituere permittitur, arg. à contrario §. Illud autem cit. ut ibi notat Glossa V. Venire, & plenius tradetur à n. 99.

24. Tertio, suffragii jus in electione non habent suspensi. Non quidem à solo beneficio, Glossa in c. Cum Vintoniensis 25. V. Admiserant; quia electio spiritualis officii est actus. Neque etiam à solo Ordine; quia electio, licet in eligente sacrum Ordinem exigat, non tamen Ordinis, sed huic per accidens adjunctus actus est, Glossa in can. Presbyterum 18. V. Habere disp. 28. & Suarez disp. 26. de Censur. s. 4. num. 5. Neque etiam ab alio quodam officio particulari; quia suspensio, cum sit pœna, ab uno actu ad alium non est extendenda, Innocent. in c. Cum dilectus cit. num. 4. & Navarrus Manual. cap. 27. n. 160. Sed, vel expresse ab electione aut voce activâ: vel ab officio: vel ab isto & beneficio simul: vel etiam simpliciter neutrò expressò; quia talis ab utroque suspensus censetur, Gloss. in c. cit. V. A Suspensis. Innoc. cit. num. 4. Panormit. in c. Cum dilectus cit.

num. 18. & Passerinus de Elect. q. 10. à num. 88. ad eò; ut ab hujusmodi suspensis, utpote officii executione privatis, celebrata electio irrita sit ipsò Jure, secundum Gloss. cit. & in c. Cum dilectus 8. V. Suspensis de Consuet. Laiman ibi n. 6. & in c. Cum inter cit. n. 8. Alii verò, suspensis exclusis vel privatis, eligere non prohibentur; cum ad ipsos, quantumvis numerò pauciores, imò unum tantum, pro ea vice eligendi potestas tota devolvatur, c. Bone hic & c. Gratia. 2. de Potest. Prælat. Sylvester V. Electio cit. q. 2. disto 1. Barbosa in c. Gratia cit. n. 4. & Laiman n. 2.

Quarto, Hæretici, can. fin. 9. q. 1. & ceteri excommunicati: non quidem 25. minori, c. Illa 39. sed majori excommunicatione, per textum c. Constitutus 23. junctâ Glossâ V. Excommunicatis de Appellat. arg. c. Unici Ne sede vac. in 6. & arg. à contrario c. Illa cit. Ubi Panormit. num. 1. & Barbosa n. 6. Ratio est; quia hujusmodi excommunicati ab officio suspensi; ac proinde omni exercitio jurisdictionis & officii spiritualis actibus privati sunt, arg. c. Decernimus 8. de Sent. Excommunicat. in 6. ut electio eorum suffragiis celebrata, ipsò Jure irrita sit, arg. c. Unici cit. Suarez de Censur. disp. 14. s. 2. n. 6.

Quin, uno vel pluribus excommunicatis scienter admittis, ab aliis non censuratis celebrata electio irritanda à superiore, ut cum cit. Laiman de Elect. q. 26. in fine & aliis vult Palao tract. 29. disp. 2. p. 13. & verisimiliùs irrita est ipsò Jure, ut cum Navarro Consil. 1. de Elect. n. 2. sustinent Barbosa Jur. Eccles. lib. 1. cap. 19. n. 56. Passerinus. cit. q. 10. n. 65. & Canonistarum sententia communis, teste Suarez de Censur. disp. 14. s. 2. n. 17. in fine, ubi, eam in praxi tenendam, ait. Eam autem ita irritam esse DD. cit. de. Hh sumunt

sumunt *exc. fm. de Procurat. &c. Ad probandum 24. de Sent. & re jud.* quorum textum priori repellitur procurator; quod ejus electio nulla fuerit, propter voluntariam admissionem quorundam excommunicatorum: posteriori irrita pronuntiat sententia, lata à iudicibus delegatis, quorum unus excommunicationis vinculo publicè fuit innodatus. Unde communis sententia, idem statendum, ait de electione, uno vel pluribus excommunicatis scienter admissis, celebrata; quod electio actus jurisdictionis imitetur & inter eos computetur, quatenus est actus cujusdam potestatis publicæ & ad commune bonum & Ecclesiarum regimen suò modò ordinata; atque idcirco, sicut sententia judicialis lata à pluribus delegatis, quorum unus excommunicationis vinculo publicè innodatus, sic & electio, admisso uno ea censurà ligatò, celebrata, irrita fit. Secus, & valida esset electio, si electorum unum ita excommunicatum ceteri probabiliter ignorarent: dummodo, seclusò ejusmodi censurati suffragiò, à majori sive plùs quàm dimidia reliquorum parte sit celebrata, Glossa in c. Si quando 9. V. Eddem in 6. ubi Gemina. n. 3. & cit. Passerinus n. 67.

Quintò, personaliter interdicti, c. 26. Inter cit. ubi Interpp. & alii DD. passim. Rationem Engel ad hanc Rubricam §. 1. n. 7. V. Interdictum reddit; quòd hujusmodi interdictum suspensionem importet, arg. c. cit. Uti etiam, qui interdictum Locale, in loco interdicto sine speciali privilegio celebrandò, temerè violarunt, c. Is qui 18. §. Is verò de Sent. excommunicat. in 6. Bañus Direct. Elect. cap. 19. & 20. n. 1. & cit. Suarez disp. 34. f. 4. num. 17. ubi irregularitati, qua hujusmodi violatione inducitur, suspensionem §. cit. adjunctam ait.

Ad hoc tamen, ut hi & alii censu-

rati voce activà priventur, post Concilium Constantiense & à Martino V. 1418. in eo editam Extravag. quæ incipit *Ad vitanda scandala*, requiritur, ut nominatim & publicè denuntiati, vel notorii clericorum percussores sint, vel saltem repellantur per exceptionem, Laiman *ibid.* q. 25. Neque obstat; quòd à dicto Concilio ullus favor aut gratia facta non sit ipsis excommunicatis, aliisque censuratis; quia electio activa non tam gratiam eligentium quàm utilitatem Ecclesie, & ad hanc electi prælati aliorumque fidelium favorem spectat, Covarruvias in c. Alma de Sent. excom. in 6. p. 1. §. 7. n. 10.

Sextò, Irregulares, saltem ex delicto; quod cum Glossa in §. Si verò cit. V. Cum aliis Sylvester V. Electio 1. q. 4. Laiman cit. q. 25. Donatus Tom. 2. Prax. Regular. Tract. 4. q. 9. n. 2. & alii desumunt ex §. cit. Verbis, Irregularitatem incurrit: *Sc. Et adèd efficitur ineligibilis quòd nec ad eligendum cum aliis debet admitti*: quæ in sensu declarativò accipiunt; ut privationem vocis activæ vi Irregularitatis induci, significetur. Verùm; quia Jus, quod voce activà privandi vim irregularitatis conferat, aliud non extat, dictionis *Adèd* sensus non declarativus alicujus Juris aut istò proditæ pœnæ: sed ampliativus erit; ut temerarià quidem celebratione in loco interdicto contractæ, de qua §. cit. sermo est: non generaliter cuicumque ex delicto contractæ irregularitati vocis activæ privationem, & quandam ab officio suspensionem adjunctam significet, ut cum Navarro Manual. cap. 27. n. 244. docent cit. Suarez disp. 40. f. 2. n. 27. aliisque DD. allegatis Barbosa de Canon. & dignit. cap. 41. n. 9. & Passerinus de Elect. cap. 10. n. 104. Suadet id etiam ratio Juris, quòd de pœna agitur, in dubio strictam interpretationem

pretationem latæ præferentis; ut pœna excludatur potius, quam inducatur, *arg. Reg. Odia 15. & Reg. In panis 49. in 6.*

28. Septimò, qui ad Episcopatum scienter postulaverint aut elegerint indignum, *c. 1. c. Gratum 2. de Posul. & c. Scriptum 40. §. fin. hac Rubr. vg. temerarium interdixi violatorem, aut viginti septem annis minorem postulari, c. 1. cit. & Extravag. 1. inter com. hic: vel triginta annos completos nondum habentem aut illegitimum, eligi prohibitos, c. Cum in cunctis 7. cujusmodi personarum postulatione vel electione vocis activæ privatum demum incurritur, cum ex suffragiis electorum, in hujusmodi personam malè consentientium, communis Electionis Decretum formatum fuerit & publicatum; tales enim post hujusmodi electionis publicationem (non antè) pro ea vice ipsò Jure privati sunt eligendi & postulandi potestate, *c. Cum in cunctis cit. §. Clerici, junctò c. Perpetuo 7. in 6.* ut ita in eo, in quo deliquerunt, puniantur, *juxta c. Literas 13. de Temp. Ordinat. & c. Inter 11. de Excess. Prælat.* Quare hoc casu eligendi potestatem pro ea vice retinent soli illi, qui in indignum non confenserunt; ut isti, vel suæ electionis, quâ in personam dignam convenerunt, Decretum formare, idque nomine totius Capituli publicare: vel novum scrutinium inchoare possint, delinquentibus exclusis, *c. Congregato 53. ubi Innocent. pr. & Panormit. n. 6.* Si verò indignum scienter eligendo omnes deliquerunt, eligendi potestas pro ea vice in Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis ab ipsis devolvitur ad Papam: in inferioribus autem ad proximum superiorem, ad quem Canonice electi confirmatio spectat, *§. Clerici cit. & c. Quamquam 18. in 6.* Ubi Glossa *V. Secus Barboza n. 2. & Laiman n. 1.* Præterea indignum scien-*

ter eligentes ad Episcopatum (non ad inferiores Ecclesias) à beneficiis, quæ in eadem Ecclesia obtinuerunt, per triennium ipsò Jure suspenduntur, *§. cit. & c. Si compromissarius 37. in 6. Laiman ibi num. 5.*

Neque obstat; quòd *c. Cum in cunctis cit.* sermo expressè tantum sit de eligentibus laborantem defectu legitimæ ætatis, gravitatis morum & scientiæ; ac proinde pœnalis & odiosa eius dispositio ad eligentes indignum ex alia causa, *vg. quia laicus aut bigamus est, non sit extendenda, arg. Reg. Odia 15. in 6. ut in c. Bone 23. n. 11. arguit Joan. Andrea.* Sed non movet; quia, ut Glossa *in c. Si postquam 33. V. Provisione in 6.* observat, etiam pœnalis & odiosa dispositio ad personas & casus non expressos extendi potest, quando personas aut casus tantum exempli causâ expressos, & dispositionem generaliter intelligendam, ex aliis Juribus & passim recepta interpretatione apparet: sicut hac in re fit *c. Dudum 22. c. Cum Vintoniensis 25. c. Quamquam & c. Si compromissarius cit. Laiman in §. Clerici cit. n. 1. & ibi Gonzalez n. 8.* Ubi

Dubium est primò, an eligendi potestate pro una vice priventur, indignum scienter eligentes ad prælaturam, Cathedrali sive Episcopali inferiorem. Negat id *cit. Joan. Andre. partim, propter textum c. fin. de Filiis Presbye.* quò ad dignitates & alia beneficia curata promoventes indignos ejusmodi privationem non incurunt: sed solummodo dignitates personis idoneis conferre jubentur: partim; quòd *§. Clerici cit.* solum mentio fiat de eligentibus Episcopum; ideoque *arg. Reg. cit.* pœna reò inflicta, extendenda non sit ad eligentes prælatum inferiorem: sicut ad hos non extenditur suspensio à beneficiis ad triennium, in eosdem eòdem textu lata. Sed, his non

Hh 2

obstanti.

obstantibus, jure eligendi dicto modo etiam hos privari, cum Panormit. in c. Dudum cit. n. 11. Laiman l. cit. n. 3. non male defumit ex c. Dudum cit. junctâ Glossâ V. Ordinibus, ubi electio præpositi à minori parte facta, si constet, quod à majori electus habeat aliquem defectum Canonicum, dicitur confirmanda, manifestò argumentò; quòd pars major, per electionem laborantis tali defectu, jure eligendi pro una vice sit privata. Idem colligitur ex c. Perpetuo & c. Quamquam cit. junctâ Glossâ V. Secus. Ratio est; quia hujusmodi privationis poena pro ea vice valde proportionata delicto, & quodammodo debita videtur scienter eligentibus indignum: idque non tantum; ut puniantur in eo, in quo peccaverunt: sed etiam; nè ob malignam affectionem periculo exponatur bonum animarum & utilitas Ecclesie, quam electio maximè spectat. Unde vim non habet arg. de sumptum ex Reg. cit.

Neque paritas est cum poena suspensionis triennalis; quia de hac aliud expressè statutum est c. Si compromissarius cit. §. Hujusmodi in 6. Neque magno perere urget c. fu. cit. quia ejus textus intelligendus est de promoventibus indignum per ignorantiam, ut notat cit. Gonzalez. n. 8.

30. Dubium secundò est, an capitulares, ad quos eligendi potestas ab aliis, indigni electionem scienter attentantibus, tota devoluta est, istos ad electionem secum admittere, si velint, possint. Ratio dubitandi oritur ex illorum suspensione. Sed hæc, juxta dicta solum afficit beneficium, non etiam officium: & illorum privatio, ceterorum capitularium, in indigni electionem non conspirantium; favorem præcipuè spectat. Quare, uti clericos omnino extraneos, c. Bone 4. de Postulat. & c. Scriptum 40. hac

Rubr. sic etiã ejusmodi privatos unanimi aliorum consensu admittat electione possit, cum Glossâ in c. Cum Vinconienfis cit. V. Admiserant Innocent. n. 4. & Panormit. n. 9. censet Laiman n. 2. id defumens ex c. cit. ubi ita privati ab aliis sunt admittit: eorumque admittio ab Innocentio III. de electione illa pronuntiante, non est improbata. Dixi autem, Unanimi; quia, ut cit. Panormit. n. 3. notat, sicut aliquis extranei, sic etiam hujusmodi admittio se opponere singuli & unus solus potest, arg. Reg. Quod omnes tangit & c. 29. & Reg. In re communi potior est conditio prohibentis, 56. in 6. cum ejusmodi admittio diminuantur jura singulorum: quorum suffragia, admittis aliis, minus efficacia evadunt.

Octavo illi etiam, qui formam eligendi Episcopum aliumve prælatum, c. Quia propter 42. præscriptam, non observârunt, eligendi facultate, saltem pro una vice, non quidem privati ipso jure, sed eâ per sententiam privandi sunt, per textum & Glossam c. cit. §. Qui videri V. Priventur & c. Cumana 50. V. privantes; ut ita etiam ipsi puniantur in eo, in quo deliquerunt, Ant. de Butr. in c. Quia propter cit. n. 53. Panormit. in c. cit. §. Nisi, n. 3. & Laiman in c. cit. num. 14.

Porro, cum dicitur, electores eligendi jure aut facultate pro una vice privatos, id non intelligendum est de toto tempore vacantis prælaturæ: sed tantum de proximo unico actu electionis vel postulationis: quem proinde solum, electoribus personæ indignæ exclusis, celebrandi jus habent soli non delinquentes, etiam si unus tantum esset. Unde, si ab his solis celebrata electio secunda effectum non consequeretur: vel; quod electus sui electionem non acceptarit, aut renuntiavit, aut mortuus sit: vel; quod ipsa electio

electio propter occultum vitium electi aut aliam causam sit rescissa, eligendi jus recuperarent, qui eò privati erant propter electione indigni vel non servatam formam; ut ad sequentem sive tertiam electionem procedere cum aliis possent, ut in *c. Cum Vintoniensis cit. cum Glossa V. cit. § V. Tertia* notant Panormit. n. 13. & Laiman n. 4.

33. Nonò, qui intra tempus à Jure indultum, scilicet tres menses ad Ecclesiam Cathedrali vel Regularem: ad Secularem verò Cathedrali inferiorem intra sex menses, Prælatus non elegerunt, cum legitime non essent impediti; nam etiam tales pro ea vice privati sunt potestate eligendi: quæ hoc casu devolvitur ad superiorem, *c. Ne pro defectu 41. ut Tit. 10. d. n. 24.* declarabitur.

34. Decimò, in electionibus ad prælaturas Regulares suffragium dare nequeunt Novitii, sive Religionem, cujus prælatus eligendus est, neque expressè, neque tacitè professi, *c. Ex eo 32. §. In Ecclesiis in 6.* Ubi Glossa *V. tacitè* & Archidiaconus n. 3. quia tales neque Religionis membra sunt, neque rerum aut personarum Monasterii vel Religionis, sufficienti notitiâ instructi, Tamburin. *Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 8. n. 6.* & Donatus *Tom. 2. Prax. Regul. Tract. 4. q. 6. n. 2.*

35. Undecimò, in iisdem suffragii jus non habent laici Conversi & similes, etiam Professi, *§. In Ecclesiis cit.* ubi tamen Glossa *V. Cum clerici* rectè advertit, in Monasteriis Monialium & Ordinibus ad Pietatis aliæve merè temporalia opera in bonum Ecclesiæ præstanda, institutis, uti sunt Ordines Militares & Hospitales, quorum Professi ferè laici sunt, superiorem sibi eligendi jus hujusmodi laicis non denegandum: uti etiam iis, qui in Ordinibus etiam ad Spiritualia ex-

ercenda principaliter institutis, Capitulare, ac proinde eligendi jus vi fundationis, privilegii, aut legitime præscriptæ consuetudinis obtinuerunt, Barbosa in *§. cit. n. 8.* & Laiman, n. 2.

Neque obstat; quòd consuetudo, laicos ad electionem admittens, à sacris Canonibus reprobetur, *c. Massana 56.* cum jus eligendi in Ecclesia Collegiata in laicum non cadat, *c. Sacrosancta 51.* quia hi & similes textus alii intelligendi sunt de laicis Secularibus: non de Religiosis; in hos enim eligendi jus cadere potest; cum sint personæ Ecclesiasticæ & Divino servitio per vota Religionis substantialia perpetuò mancipatæ, Laiman, in *c. Ex eo cit. n. 2.*

Duodecimò, jure suffragii in electionibus etiam, bienniò privantur Religiosi Proprietarii sive ii, qui contra voluntatem superiorum expressam aut rationabiliter præsumptam, aliqua bona temporalia in notabili quantitate retinendò, votum Paupertatis graviter violasse, fuerint convicti, ex decreto Trident. *Sess. 25. cap. 2. de Regular.* & Religiosi Mendicantes, qui ad non Mendicantium Ordinem, etiam autoritate Apostolicâ transeunt; his enim vox & locus in capitulo, & consequenter jus suffragii in prælati electione omnino est ademptum, *Clement. 1. de Regular.* ubi Barbosa n. 1. & 6.

Præter hos, communi Jure ab electionibus remotos, suffragii jus in iis non habent, qui Ecclesiæ vel Religiosi Ordinis aut Monasterii Jure speciali vocem in Capitulo non habent, ut rectè notat Passerinus *cit. cap. 10. n. 108.* ubi suffragii in electionibus ferendi jure SS. Ordinis sui legibus privatos non paucos recenset.

Dubium est de electionis, unius vel plurium activa voce privatorum suffragiis

H h 3

fragiis celebratae valore. Qua in re interest, an tales privati illa sint per sententiam, aut secus.

38. Priori enim casu voce privatus à Capitulo excludi: & si egredi renuat seque opponat, expelli vi adhibita potest; quòd capitulum molestet ac turbet in quasi possessione juris eligendi sibi, exclusò illò, competentis; ut adeò hujusmodi expulsio violentiæ, non illatio, sed propullatio ac defensio sit; cum vim vi repellere Jure liceat, *c. Si verò 3. de Sent. excomm. § 1. Ut vim 3. ff. de I. & I. Panormit. in c. Cum Vintoniensis 25. n. 14. ubi Laiman. n. 6. & Passerin. cit. cap. 10. n. 128.* Nisi tamen in tempore appellasset; cum enim legitime interposita appellatio Sententiæ executionem suspendat, *c. Venientes 19. pr. de Jurejurando & c. Dilectis 55. de Appellat. eà à sententia legitime interposita ac pendente, voce ita privatus è capitulo excludi vel expelli nequit, Passerin. cit. n. 228.*

Si sententia in rem transiisset judicatam, eaque voce privatus è capitulo expelli sine scandalo aliòve gravi incommodo non posset, adversus eum capitulum satis sibi provideret, interposita & multarum Ecclesiarum usu omnibus electionibus præmitti solita solenni protestatione, de non admittendis suffragiis inhabilibus & voce activa ex quacunque causa privatorum, *Baifus p. 1. Direct. Elect. cap. 9. n. 5. cit. Barbosa n. 57. & Passerin. n. 79.*

39. Posteriori casu, sive ante ejusmodi sententiam, voce activa à Jure privati suffragiò interveniente, celebrata electio Jure subsistit; quòd ante sententiam saltam declaratoriam jure quæsito se abdicandi obligatio non detur, ut cum Covarruv. *p. 2. de Sponsal. cap. 6. §. 8. n. 8. & Castro de Punit. haret. cap. 9. dicitur*

ad *Rubr. de Panis n. 18.* Si tamen post electionem criminis, suffragiù jus adimentis, reus ac proinde voce ipso Jure privatus per sententiam declaretur, sententia retrahetur ad commissi criminis diem, & istius rei suffragium nullum evadet; ut cæterorum suffragiis, partem capituli majorem constituentibus, celebrata electio subsistat: corrumpat autem, si eam, ita privati suffragiò & ipsius etiam personam in votorum & electorum numero non computatis, plus quam dimidiæ sive majoris capituli partis suffragiis non celebratam appareat, Innocentius *in c. Cum Vintoniensis cit. n. 6. Molina Tract. 2. de I. & I. disp. 90. n. 9. & aliis relictis Passerin. n. 129.*

Si quis ob crimen voce non ipso Jure privatus, sed privandus sit per sententiam, ejus ita privandi suffragium & hoc adnumeratò, à majori parte celebrata electio valida omnino erit; quòd, cum hujusmodi sententia necesse condemnatoria sit, post electionem lata ad commissi criminis diem non retrahatur; atque idcirco antè celebratam electionem & in hanc collatum suffragium non afficiat, Panormit. *in c. cit. n. 10. & Passerin. n. 130.*

ARTICULUS III. De Electoribus Extraneis.

SUMMARIUM.

41. Extranei aliquando eligunt ex Fardatione,
42. Vel consensu Capitularium,
43. Suffragii jus, pro una vice, libere
44. Perpetuò cum solemnitate:
45. Non tamen Professo aliò translato.